

Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

**НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ ПІДГОТОВЧОГО 1-4 КЛАСІВ
СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ГЛУХИХ**

ПРЕДМЕТНО-ПРАКТИЧНЕ НАВЧАННЯ

Підготовчий, 1-4 класи

Укладач: Шевченко В.М., к.п.н., старший науковий співробітник лабораторії сурдопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України

Київ – 2014

**Навчальні програми
для підготовчого, 1-4 класів
спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів
для дітей глухих**

**Освітня галузь «Технології»
Пояснювальна записка**

Програми з предметно-практичного та трудового навчання окрім специфічних завдань з розвитку образотворчої діяльності та естетичного виховання дітей, мають за мету спонукати до розширення загального світогляду і збагачення їх словникового запасу та мовленнєвих навичок. Реалізація цих завдань досягається шляхом чергування в певній послідовності трьох основних видів діяльності: ліплення, аплікації та малювання. Ці види діяльності в програмі чергуються між собою в певній послідовності, в якій спочатку діти вивчають об'ємні предмети (ліплення), потім відтворюють ці самі предмети на площині (аплікація) і вже потім їх малюють.

Саме тому в число об'єктів діяльності взяті ті предмети, які оточують учнів: посуд, іграшки, одяг, взуття. Всі ці предмети можуть бути відтворені в ліпленні, аплікації, малюванні.

В кожному виді діяльності можна накреслити різні способи дії. Наприклад, ліпити можна за зразком, за наслідуванням, з натури за уявою. Аплікації також можуть бути виконанні різними способами: в одних випадках підбирають готові картинки і розташовують їх певним чином, в інших – ці картинки необхідно вирізати самостійно. В малюванні також є більш доступні способи: малювання з картинки, з натури, за уявленням. Окрім викладеного, галузь „Технології” є умовою формування основи мовленнєвої діяльності. Під час роботи діти вчаться запитувати, давати доручення, повідомляти про закінчення роботи, просити допомоги, оцінювати роботу свого товариша і, що досить важливо, все це не вимагає спеціального пояснення, зауваження, а слова і фрази слів відносяться з реальними предметами, діями, все проходить в реальній ситуації: мовленнєвому матеріалу забезпечується неодноразове повторення.

Малюючи або ж моделюючи певні предмети, діти з самого початку включаються в навчальну діяльність, працюють цілеспрямовано, свідомо, з бажанням. Предметно-практична та трудова діяльність у цьому випадку є важливим засобом розвитку дітей із зниженим слухом, умовою активізації їх пізнавальної діяльності та джерелом збагачення знань.

Трудове навчання в початковій школі є однією з ланок неперервної технологічної освіти, що логічно продовжує дошкільну освіту, створює базу для успішного опанування учнями технологій основної школи та здобуття професійної освіти. Трудове навчання в початкових класах є першою сходинкою до вибору майбутньої професії.

Метою «Трудового навчання» в початковій школі є формування і розвиток у межах вікових можливостей предметно-перетворювальної компетентності учнів, яка дає можливість їм самостійно вирішувати предметно-практичні та побутові завдання. Для досягнення зазначеної мети передбачається виконання таких вимог:

- формування в межах вікових можливостей узагальнених способів (алгоритмів) предметно-перетворювальної діяльності з
- дотримання безпечних прийомів ручної праці та економного використання матеріалів;

За основу взято програму «Трудове навчання» для 1–4 класів загальноосвітніх навчальних закладів (керівник творчого колективу д.пед.наук, професор В.К. Сидоренко), що продиктовано вимогою надання цензової освіти спеціальними закладами для дітей глухих та зі зниженим слухом, програму з предметно-практичного та трудового навчання для підготовчого –1 класів загальноосвітніх навчальних закладів для дітей зі зниженим слухом (автор Мартинюк М.В.).

- розвиток творчих здібностей, елементів графічної грамоти, вмінь працювати в команді та навичок виконання операцій із ручних технік обробки матеріалів;
- набуття досвіду предметно-перетворювальної та побутової практичної діяльності, алгоритмів і способів предметно-практичних дій ручними техніками для оволодіння в основній школі основами технологій;
- виховання в учнів ціннісного ставлення до себе як суб'єкта предметно-перетворювальної діяльності, шанобливого ставлення до людей праці та їхньої професії, трудових традицій українського народу та інших народів світу.

У процесі трудового навчання розв'язуються наступні завдання:

- формування в учнів потреби в праці, доступних уявлень про трудову діяльність дорослих, про професії і виробництво, виховання поваги до праці людей;
- ознайомлення в навчальному процесі з трудовою діяльністю українського народу, місцевими традиціями ремесла;
- розвиток у школярів основ конструкторських умінь і здібностей, елементів технічного мислення;
- формування готовності творчо розв'язувати проблемні ситуації, шукати нестандартні шляхи;
- формування основ трудової культури, умінь планувати, організовувати і контролювати свою роботу;
- виховання свідомого, бережливого ставлення до інструментів та обладнання;
- поєднання навчальної діяльності з ігровою.

Організація навчальної діяльності на уроках трудового навчання повинна враховувати і особливі завдання, які визначаються специфічним складом учнів, обмеженості їх мовного розвитку. На всіх етапах уроку треба організовувати максимальне мовне спілкування. Вчитель повинен стимулювати учнів до користування мовою при виготовленні тих чи інших виробів.

Зміст «Трудового навчання» визначається за такими змістовими лініями:

- ручні техніки обробки матеріалів;
- технічна творчість;
- декоративно-ужиткове мистецтво та самообслуговування.

Результатом реалізації змістових ліній буде сформована в учнів предметно-перетворювальна компетентність, яка в межах вільних можливостей дасть змогу їм самостійно розв'язувати предметно-практичні та побутові проблеми.

Навчальну програму побудовано згідно з такими положеннями:

- навчальний матеріал диференціюється за видами діяльності (згинання, складання, різання, ліплення тощо) та конструкційними матеріалами (папір, картон, пластилін, природні і штучні матеріали та ін.), які ускладнюються в кожному класі залежно від просторово-

предметних характеристик виготовлення виробів (за шаблоном на площині, за шаблоном на площині з елементами творчості, об'ємні, об'ємні з елементами творчості);

- види практичної діяльності диференціюються упродовж навчального року залежно від календарних свят (державних і релігійних), регіональних традицій і звичаїв, які ускладнюються в кожному класі через добір об'єктів праці з урахуванням вікових особливостей учнів.

Окремі елементи загальних тем навчальної програми (організація робочого місця на уроці, безпека життя, користування інструментами та матеріалами, бережливе ставлення до використання матеріалів, самообслуговування та ін.) є наскрізними. Отримані учнями знання, сформовані вміння та навички розвиваються на кожному уроці у школі, у позаурочній діяльності, зокрема на заняттях у групі продовженого дня та вдома.

На основі програми вчитель розробляє календарно-тематичне планування. Кількість годин вказана орієнтовна, вчитель може їх змінювати. За потреби, вчитель також може переставляти теми.

Висловлюємо щирю подяку за участь у роботі над програмами педагогам Чернівецького обласного навчально-реабілітаційного центру № 1, Шкурат О.І., Фуштей О.О., Мандзюк І.Ю., Гердик Г.М., Кузьменко Н.В., Кучейник Т.І.

Предметно-практичне навчання

ПІДГОТОВЧИЙ КЛАС

Тематичний план

№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	Вступ	1
2	Ліплення	20
3	Аплікація	23
4	Малювання	20
5	Резерв	4
	Усього:	68

№ п/п	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів
1	1	<p><u>Вступ</u></p> <p>Ознайомлення учнів з особливостями уроку ППН.</p> <p>Вимоги до поведінки учнів під час уроку. Правильна робоча поза та дотримання постійного порядку на робочому місці.</p> <p>Охайність і бережливість під час використання матеріалів та інструментів. Техніка безпеки та дотримання санітарно-</p>	<p>Учень/учениця:</p> <p>має уявлення про трудову вихованість людини; працює акуратно, економить матеріали, раціонально розподіляє зусилля та час, доводить роботу до остаточного завершення, запобігає забрудненню доквілля;</p>

		<p>гігієнічних вимог на уроці ППН. Види діяльності та їх виконання.</p> <p><u>Ліплення (пізнання та моделювання предметів в об'ємі)</u> Вправи на підготовку матеріалу до ліплення. Підбір пластиліну відповідного кольору. Уміння надати пластиліну потрібної форми. Уміння ліпити вироби різної форми за зразком, за наслідуванням, з натури за уявою. Уміння з'єднувати компоненти вироби, згладжувати місця з'єднання. Уміння розташовувати вироби на планшетах за письмовою інструкцією.</p> <p><u>Аплікація (відображення цих же предметів на площині)</u> Уміння обводити заготовки і шаблони, вирізувати їх по контуру. Добирати потрібний для виробу колір паперу. Уміння вирізати вироби різної форми. Уміння користуватись щіточкою й клеєм. Правильно розташовувати деталі виробу на аркуші паперу.</p> <p><u>Малювання (відтворення цих самих об'ємів у малюнках)</u> Уміння відтворювати контур предмета за шаблоном, за трафаретом, обводка за контуром. Малювання з картинки, з натури, за уявленням. Навчання штрихування й зафарбовування в одному напрямку лініями однакової товщини, зафарбовування лініями різних напрямків, не виступаючи за межі малюнка. Уміння виконувати сюжетні малюнки на дану вчителем тему. Уміння відтворювати малюнок предмета чи композицію предметів за описом (сині волошки у жовтій вазі). Тематика та об'єкти діяльності. Куля, овочі, фрукти, гриб, м'яч, дерево, паркан. Новорічна ялинка. Зимові розваги. Зимовий пейзаж. Весна. Квіти у вазі. Геометричний матеріал. Композиції з геометричного матеріалу різного кольору. Словникова робота.</p>	
2	20		<p>знає матеріал і його властивості; називає інструменти, розуміє їх призначення і правила користування ними; уміє виділяти, аналізувати і порівнювати об'єкти та їх частини за окремими ознаками: кольором, формою, величиною; дотримується безпечних прийомів роботи з інструментами, працює самостійно, малими групами, колективно; називає предмет, який виготовляє;</p> <p>розуміє і виконує інструкції вчителя; обводить заготовки і шаблони; вирізує заготовки і шаблони по контуру; вирізує вироби різної форми; підбирає потрібний колір паперу; наклеює його на листок паперу</p> <p>відтворює контур предмета за шаблоном і без нього; штрихує і замальовує в 1 напрямку лініями однієї товщини; штрихує в різних напрямках лініями різної товщини; виконує сюжетні малюнки на задану тему.</p>
3	23		

4	20	<p>Знання назв матеріалів та інструментів: пластилін, папір, картон, ножиці, клей, щіточка, олівець, ганчірка, планшет та ін.</p> <p>Знання назв кольорів паперу, олівців, виробів.</p> <p>Уміння визначати і називати розміри виробів: великий, маленький, широкий, вузький і т.д.</p> <p>Уміння визначати і називати якість матеріалів та інструментів: твердий, м'який, сухий, мокрий і т.д.</p> <p>Уміння порівнювати вироби і малюнки, повідомляти про результати порівняння: більше – менше, однаковий, різний, кривий, різний і т.д.</p> <p>Уміння виражати оціночні судження і називати приналежність виробу: твій, мій, Миколин, Вірин, акуратно, неакуратно, найкращий, найгірший.</p> <p>Уміння виражати словами просторові відношення: посередині, вгорі, внизу, навколо, на, за.</p> <p>Геометричні фігури: квадрат, круг, овал, трикутник, прямокутник.</p> <p>Часові поняття: тепер, зараз, швидко, раніше, завжди.</p> <p>Уміння діяти за мовленнєвою інструкцією вчителя (“намалюй ще стільки”, “візьми лінійку на столі”).</p> <p>Уміння відповідати на запитання у зв'язку з виконуваною дією (“Що ти робиш?”, “Куди необхідно приклеїти сині кульки?”).</p> <p>Навчання називання всіх дій, що виконуються учнями на уроках ППН.</p>	
---	----	--	--

**Корекційно – розвивальна робота та очікувані результати
за темами програмового матеріалу з ППН у Підготовчому класі.**

1. Формування трудових умінь і навичок.
2. Розвиток словесного мовлення учнів як засобу спілкування і мислення.
3. Виховання позитивних якостей особистості дитини.
4. Сприймання і розуміння знайомих слів, фраз, словосполучень.
5. Формування навички виправляти свою вимову самостійно та за допомогою вчителя.

6. Формування навичок уважного сприймання мовлення інших учнів.
7. Конструювання особистих реплік.
8. Формування вміння розуміти репліки співрозмовника та ставити запитання до вчителя, однокласника, іншого співрозмовника.
9. Формування мисленнєвих операцій: порівняння, аналізу, узагальнення, класифікації.
10. Розвиток образної уяви, фантазії.
11. Розвиток дрібної моторики рук.
12. Розуміння фраз та їх промовляння за наслідуванням або самостійно: можна наклеювати?, аплікація красива...
13. Формування діяльності на основі вміння працювати за наочною опорою: порівнювати, зіставляти результати своїх дій зі зразком, контролювати свої дії.
14. Розвиток мислення на основі формування вмінь аналізувати предмет за формою, кольором, величиною та наявністю частин.
15. Розвиток просторового орієнтування на основі складання цілого із частин.
16. Збагачення словникового запасу на основі кольорів, предметів, геометричних фігур.
17. Розвиток образного мислення, виховання відчуття пластичних можливостей матеріалу.
18. Координація зорового та дотикового аналізаторів (ока, руки).
19. Сприймання і розуміння слів: ліпити, розкачувати, розім'яти.
20. Сприймання і розуміння назв усіх кольорів та їх відтінків, по можливості чітко і правильне промовляння цих слів.
21. Розвиток уяви, малювання з уяви, за зразком.

Наприкінці року учень:

- підбирає матеріали і інструменти, необхідні для роботи;
- організовує робоче місце, дотримуючись вимог безпеки праці з інструментами;
- звітує про виконану роботу (операцію);
- описує усно зміст аплікації, макету;
- знає назви предметів, виробів, матеріалів, трудових операцій, інструментів;
- виконує самостійно практичні завдання, керуючись наочними засобами (зразком, малюнком, предметом, за наслідуванням та інструкціями вчителя);
- дає відповіді на запитання, користуючись знайомими словами і синтаксичними конструкціями;
- звертається із запитанням, проханням, пропозицією до вчителя, однокласника;
- співвідносить слова з малюнками, предметами, діями;
- слухо-зоро-вібраційно сприймає мовленнєвий матеріал;
- називає предмети, дії, ознаки предметів;
- розуміє репліки співрозмовника та ставить запитання до вчителя, однокласника та іншого співрозмовника.

ПЕРШИЙ КЛАС
Тематичний план

№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	Вступ	1
2	Папір. Види і властивості паперу.	1
3	Рвання паперу	2
4	Різання паперу	2
5	Симетричні форми	2
6	Згинання і складання паперу	2
7	Аплікація з паперу	12
8	Робота із природними матеріалами	8
9	Прикраси з паперу	4
10	Робота із пластиліном	12
11	Самообслуговування	10
12	Комбіновані роботи	8
13	Екскурсії	2
14	Резерв	2
	Усього:	68

№ п/п	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
1	1	<p style="text-align: center;"><u>Вступ</u></p> <p>Місце праці та професії в житті людини. Правила організації робочого місця на уроці. Ознайомлення з необхідними для роботи матеріалами, інструментами та пристосуванням. Загальні правила безпеки життя на уроках. Демонстрація виробів, виготовлених учнями у попередні роки.</p>	<p>Учень/учениця:</p> <p>розуміє важливість праці та професії в житті людини; пояснює правила організації робочого місця на уроці; характеризує загальні правила безпеки життя на уроках;</p>

	<p>Практична робота.</p> <p>Практичне ознайомлення з інструментами, прийомами безпечної роботи, правилами поведінки з ними.</p> <p><u>Папір</u></p> <p>1 Види і властивості паперу. Папір і його призначення. Загальне уявлення про виробництво паперу. Бережливе ставлення до паперу. Економне використання матеріалів. Послідовність дій під час виготовлення виробів з паперу.</p> <p>Практична робота. Виготовлення аплікації з рваних частин паперу.</p> <p>2 Рвання паперу. Властивості паперу. Рвання паперу. З'єднання відірваних частин паперу за допомогою склеювання. Аплікація. Послідовність дій під час виготовлення аплікації із рваних частин паперу. Охайність та акуратність під час виконання практичних робіт.</p> <p>Практична робота. Виготовлення аплікації із рваних частин паперу.</p> <p>2 Різання паперу. Різання паперу ножицями. Різання по прямій лінії і по лінії згину. Нанесення зображення на папір за допомогою шаблону, лінійки, кутника. Поняття «шаблон». Копіювання зображення за допомогою шаблону.</p> <p>Практична робота. Різання паперу і картону по згину, вирізання найпростіших форм, розмічених за допомогою шаблону. Створення аплікацій із вирізаних форм.</p> <p>Симетричні форми. Симетрія у природі. Послідовність дій під час виготовлення простих симетричних форм із паперу.</p> <p>Практична робота. Вирізання деталей виробів симетричної форми. Створення аплікацій із вирізаних простих симетричних форм.</p> <p>Згинання і складання паперу. Раціональне використання паперу.</p>	<p>володіє найпростішими вміннями безпечної роботи з інструментами та пристосуваннями;</p> <p>має загальні уявлення про папір, його виробництво та призначення;</p> <p>розуміє важливість бережливого ставлення до матеріалів та економного їх використання;</p> <p>називає види і властивості паперу;</p> <p>характеризує послідовність дій під час виготовлення виробів із паперу;</p> <p>знає властивості та способи рвання;</p> <p>пояснює особливості з'єднання відірваних частин паперу за допомогою склеювання;</p> <p>називає послідовність дій під час виготовлення аплікації з рваних частин паперу;</p> <p>вміє виготовляти аплікації із рваних частин паперу;</p> <p>характеризує специфіку різання паперу ножицями по прямій лінії та по лінії згину;</p> <p>знає способи нанесення зображення на папір;</p> <p>вміє копіювати зображення за допомогою шаблону;</p> <p>володіє навичками копіювання найпростіших форм за допомогою шаблону та створення з вирізаних форм аплікацій;</p> <p>називає сорти паперу;</p> <p>має уявлення про симетричні форми виробів;</p> <p>наводить приклади симетрії у природі;</p> <p>розуміє послідовність дій під час виготовлення простих симетричних форм;</p> <p>володіє навичками вирізання деталей виробів простої симетричної</p>
--	--	---

	<p>2</p> <p>12</p> <p>8</p> <p>4</p>	<p>Послідовність дій під час згинання паперу. Ознайомлення з технікою оригамі (загальні поняття). Практична робота. Створення найпростіших виробів у техніці оригамі.</p> <p>Аплікація з паперу. Види аплікацій. Ескіз виробу. Послідовність дій під час створення аплікацій. Практична робота. Виготовлення натюрморту. Виготовлення пейзажу. Виготовлення сюжетних казкових композицій. Виготовлення комбінованих аплікацій.</p> <p>Робота із природними матеріалами. Природні матеріали (сухі квіти та листя, плоди, кора, гілки, мох, камінці та ін.) та їх використання для виготовлення виробів. Підготовка природних матеріалів до роботи. Інструменти для роботи. Послідовність дій під час виготовлення виробів із природних матеріалів.</p> <p>Практична робота. Виготовлення аплікацій із природних матеріалів з використанням клеєного способу з'єднання. Виготовлення персонажів казок та мультфільмів із природних матеріалів на площині. Виготовлення композицій за мотивами казок.</p> <p>Прикраси із паперу. Оздоблення виробів із паперу. Послідовність дій під час виготовлення прикрас із паперу. Способи з'єднання окремих частин виробів. Практична робота. Виготовлення прикрас, валентинок, простих ялинкових іграшок із паперу (грибочки, зірочки, рибки, ланцюжки, гірлянди, дощик тощо).</p> <p>Робота із пластиліном. Пластилін як матеріал для ліплення. Властивості пластиліну. Інструменти та пристосування для обробки пластиліну. Безпека праці. Послідовність дій під час виготовлення виробів із пластиліну на площині за зразком. Практична робота. Виготовлення із пластиліну плоских зображень фруктів, овочів, квітів, казкових героїв. Виготовлення</p>	<p>форми; вміє створювати аплікації з простих симетричних форм; розкриває значущість раціонального використання паперу; знає способи згинання паперу; має загальне уявлення про техніку оригамі; називає послідовність дій під час згинання паперу; вміє створювати найпростіші оригамі; має загальне уявлення про аплікації з паперу; називає види аплікацій; розкриває послідовність дій під час створення аплікацій; володіє навичками виготовлення натюрморту, пейзажу, сюжетних казкових композицій і комбінованих аплікацій; називає природні матеріали, які можна використати для виготовлення виробів; має уявлення про підготовку природних матеріалів до роботи; розкриває призначення інструментів для роботи; знає послідовність дій під час виготовлення виробів із природних матеріалів; вміє виготовляти аплікації із природних матеріалів на площині з використанням клею; володіє навичками виготовлення композицій за мотивами казок; пояснює значущість оздоблення виробів із паперу; знає послідовність дій під час виготовлення прикрас із паперу; називає способи з'єднання окремих частин прикрас із паперу; вміє виготовляти прикраси, валентинки, прості ялинкові іграшки з паперу; характеризує пластилін як матеріал для ліплення; знає властивості пластиліну; називає інструменти та пристосування для обробки пластиліну; розкриває послідовність дій під час виготовлення виробів із пластиліну на площині за зразком; вміє виготовляти із пластиліну за заданим зразком вироби на</p>
--	--------------------------------------	---	---

	<p>12</p> <p>Самообслуговування. Одяг і взуття. Призначення одягу та взуття. Ознайомлення з основними матеріалами, які використовуються для виготовлення одягу і взуття. Поділ одягу та взуття відповідно до сезону. Основні відомості про правила догляду за одягом і взуттям.</p> <p>Практична робота. Відпрацьовування прийомів зав'язування шнурків на одязі та взутті.</p>	<p>виробів із пластиліну на площині за власним задумом.</p>	<p>площині; володіє навичками виготовлення виробів із пластиліну на площині за власним задумом; розуміє призначення одягу та взуття; пояснює необхідність систематичного догляду за одягом та взуттям; має уявлення про основні матеріали, які використовуються для виготовлення одягу і взуття; називає асортимент одягу та взуття відповідно до сезону; характеризує основні правила догляду за одягом і взуттям; уміє зав'язувати шнурки на одязі та взутті;</p>
	<p>10</p> <p>Комбіновані роботи. Конструювання найпростіших виробів, іграшок за допомогою засвоєних раніше технологій аплікації.</p> <p>Практична робота. Конструювання і виготовлення (індивідуальних, парних, групових, колективних) аплікацій до свят.</p>	<p>Комбіновані роботи. Конструювання найпростіших виробів, іграшок за допомогою засвоєних раніше технологій аплікації.</p> <p>Практична робота. Конструювання і виготовлення (індивідуальних, парних, групових, колективних) аплікацій до свят.</p>	<p>володіє навичками конструювання найпростіших виробів; уміє конструювати і виготовляти аплікації календарно-обрядових свят; володіє навичками співпраці в парі, групі та колективі; має загальні уявлення про організацію праці в шкільній бібліотеці та їдальні; називає виготовлені учнями вироби; характеризує види діяльності та результати праці старшокласників;</p>
	<p>8</p> <p>Експерсії. Експерсія до шкільної бібліотеки та їдальні. Ознайомлення із загальними правилами безпеки життя, обладнанням, організацією в бібліотеці та їдальні. Обговорення результатів експерсії.</p> <p>Теми бесід: «Бджола мала, та й та працює»; «Землю сонце прикрашає, а людину — праця»; «Праця годує, а лінь — марнує»; «Цінуймо працю інших»; «Праця та професія в житті людини»; «Кращий мамин помічник» тощо.</p>	<p>Експерсії. Експерсія до шкільної бібліотеки та їдальні. Ознайомлення із загальними правилами безпеки життя, обладнанням, організацією в бібліотеці та їдальні. Обговорення результатів експерсії.</p> <p>Теми бесід: «Бджола мала, та й та працює»; «Землю сонце прикрашає, а людину — праця»; «Праця годує, а лінь — марнує»; «Цінуймо працю інших»; «Праця та професія в житті людини»; «Кращий мамин помічник» тощо.</p>	<p>уміє проаналізувати й узагальнити результати експерсії.</p>
	<p>2</p>		

Корекційно – розвиткова робота та очікувані результати

за темами програмового матеріалу з ППН у 1 класі.

1. Формування вміння порівнювати, узагальнювати, групувати предмети за формою, кольором, розміром.
2. Повторення, закріплення, уточнення, поглиблення понять, назв об'єктів (іграшки, посуд, одяг, тварини, рослини, шкільне приладдя та ін.).
3. Формування розумових операцій, розвиток мислення, пам'яті, емоцій, волі.
4. Оволодіння необхідними життєвими поняттями (великий-малий, вузький-широкий, мало-багато, зліва, справа, відрізати, наклеїти, порівняти, поділити та ін.).
5. Корекція просторових уявлень, слухової уваги, зосередженості на виконанні роботи.
6. Формування самостійності, опанування трудовими вміннями та навичками.
7. Навчання співробітництва, взаємодопомоги, ввічливості, охайності, правильного користування інструментами, матеріалами.
8. Ознайомлення з прийомами організації праці.
9. Виховання емоційно-позитивного ставлення до праці, наполегливості, здатності до вольових зусиль.
10. Розвиток творчих здібностей, вміння бачити прекрасне в природі, навколо себе, бережливе ставлення до природи.
11. Формування навичок слухо-зоро-вібраційного сприймання мовленнєвого матеріалу.
12. Уточнення, конкретизація, збагачення словникового запасу на кожному уроці і відповідно до теми уроку.
13. Створення ситуацій, які викликають потребу в мовленні, створення простих діалогів між учнями, між учителем і учнем.
14. Формування предметної співвіднесеності – слово-жестовий еквівалент-предмет.
15. Розвиток словесного мовлення, який викликаний потребами самостійної діяльності (назви виробів, матеріалів, інструментів, назви дій, слова, що передають якість, кількість, ознаку, «життєві поняття» - більше, менше, довгий, вищий, багато, зайвий і т. ін.).
16. Корекція порушень мовлення.
17. Формування вміння знаходити і розміщувати предмети за словесним описом учителя, за зразком, за схемою.
18. Розвиток загальної і дрібної моторики рук (точність та координація рухів, м'язового тону).
19. Виконання різних доручень.
20. Постановка запитань.
21. Виховання активності та самостійності учнів.

Наприкінці року учень:

- визначає необхідні для роботи матеріали і інструменти;
- організовує робоче місце, дотримуючись вимог безпеки праці з інструментами;
- звітує про виконану роботу паралельно з виготовленням виробу та після його завершення;
- описує усно зміст аплікації, макету;
- знає назви предметів, виробів, матеріалів, трудових операцій, інструментів;
- виконує самостійно практичні завдання, керуючись наочними засобами (зразком, малюнком, предметом, за наслідуванням та інструкціями вчителя);
- складає поопераційний план виготовлення виробу;
- виконує обов'язки маленького вчителя, бригадира;

- виконує роботу за даним планом, словесним описом або оповіданням;
- дає відповіді на запитання, користуючись знайомими словами і синтаксичними конструкціями;
- звертається із запитанням, проханням, пропозицією до вчителя, однокласника;
- співвідносить слова з малюнками, предметами, діями;
- оцінює власну роботу і роботу товаришів;
- слухо-зоро-вібраційно сприймає мовленнєвий матеріал;
- називає предмети, дії, ознаки предметів;
- усвідомлює зміст прочитаного, орієнтуючись на знайомі слова і синтаксичні конструкції;
- розуміє репліки співрозмовника та ставить запитання до вчителя, однокласника та іншого співрозмовника.

ДРУГИЙ КЛАС
Тематичний план

№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	Робота із природними матеріалами	7
2	Аплікація з використанням ниток	5
3	Згинання і складання паперу	10
4	Паперові об'ємні фігури	6
5	Орнамент	5
6	Оригамі	10
7	Витинанка	3
8	Робота із пластиліном на площині з елементами творчості	4
9	Самообслуговування. Культура харчування	2
10	Самообслуговування. Одяг і взуття	4

11	Макетування	6
12	Екскурсії	2
13	Резерв	4
	Усього:	68

№ п/п	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
1	7 5 10	<p>Робота із природними матеріалами. Виготовлення композицій із природних матеріалів (насіння, плоди, крупи). Послідовність дій та безпека праці під час виготовлення виробів із природних матеріалів на площині.</p> <p>Практична робота.</p> <p>Виготовлення із природних матеріалів предметних і сюжетних аплікацій, композицій (букетів, пейзажів, казкових героїв тощо).</p> <p>Створення сюжетних композицій з елементами творчості (парна, групова робота).</p> <p>Аплікація з використанням ниток. Застосування ниток. Види ниток.</p> <p>Послідовність дій під час виготовлення аплікацій із ниток. Інструменти для роботи та прийоми їхнього застосування.</p> <p>Практична робота. Виготовлення аплікації з використанням ниток.</p> <p>Виготовлення аплікацій із засипанням різаними нитками та їх приклеювання.</p> <p>Згинання і складання паперу. Аплікації з паперу і картону. Види паперу і картону. Властивості картону. Галузі застосування паперу і картону. Послідовність дій під час виготовлення аплікацій із паперу і картону за шаблоном.</p> <p>Практична робота. Виготовлення сюжетних аплікацій із паперу і картону.</p> <p>Виготовлення з деталей геометричної форми паперових макетів килимів, прикрас, елементів лицарських обладунків. Виготовлення</p>	<p>Учень/учениця:</p> <p>називає композиції із природних матеріалів;</p> <p>має уявлення про виготовлення композицій із природних матеріалів;</p> <p>розкриває послідовність дій під час виготовлення виробів із природних матеріалів на площині;</p> <p>вміє виготовляти предметні й сюжетні аплікації з паперу і природних матеріалів у парі та групі;</p> <p>володіє навичками створення нескладних сюжетних композицій з елементами творчості;</p> <p>має загальні уявлення про застосування ниток;</p> <p>називає види ниток;</p> <p>розкриває послідовність дій під час виготовлення аплікацій із ниток;</p> <p>називає інструменти для виготовлення аплікацій із ниток і правила безпечної роботи з ними;</p> <p>вміє виготовляти аплікації з використанням ниток</p> <p>має уявлення про галузі застосування паперу і картону;</p> <p>називає види паперу і картону;</p> <p>виділяє властивості картону;</p> <p>знає послідовність дій під час виготовлення аплікацій із паперу і картону;</p> <p>вміє виготовляти сюжетні аплікації з паперу і картону за шаблоном;</p> <p>володіє навичками виготовлення декоративних виробів із деталей</p>

	<p>декоративної листівки, конверта тощо. Паперові об'ємні фігури. Елементи графічної грамоти. Правила розмічання на папері і картоні. Лінії. Розгортки прямокутних форм.</p> <p>6 Послідовність дій під час виготовлення паперових об'ємних фігур. Практична робота. Виготовлення ялинкових прикрас об'ємної форми, подарункових коробочок тощо.</p> <p>Орнамент. Види орнаменту. Декоративно-ужиткове мистецтво. Послідовність дій під час виготовлення орнаментів. Практична робота. Виготовлення орнаментів у смужці.</p> <p>5 Виготовлення орнаментів на прямокутній та круглій основах.</p> <p>Оригамі. Пластика паперу. Послідовність дій під час виготовлення оригамі. Практична робота. Створення за схемою фігур літачка, човника, котика, песика тощо. Створення квітів у техніці оригамі.</p> <p>10 Витинанка. Витинанка як вид народних ремесел України. Послідовність дій під час виготовлення витинанок. Безпека праці з інструментом. Практична робота. Виготовлення сніжинок, серветок, мережок технікою витинанки.</p> <p>3 Робота із пластиліном на площині з елементами творчості. Пластилін і його застосування. Послідовність виготовлення виробів на площині з пластиліну. Практична робота. Виготовлення виробів із пластиліну за завданням учителя. Ліплення сюжетних композицій (парно, групами) на задану вчителем тему.</p> <p>4 Самообслуговування. Культура харчування. Правила поведінки за столом. Столовий посуд різного призначення. Сервірування столу.</p>	<p>геометричної форми;</p> <p>має загальні уявлення про графічні елементи; знає правила розмічання на папері і картоні; вміє креслити лінії і розгортки прямокутної форми; розкриває послідовність дій під час виготовлення паперових об'ємних фігур; володіє навичками виготовлення прикрас об'ємної форми; має загальні уявлення про орнамент; називає види орнаменту; знає, що таке декоративно-ужиткове мистецтво; розкриває послідовність дій під час виготовлення орнаментів; вміє виготовляти орнаменти на прямокутній та круглій основах;</p> <p>має загальні уявлення про пластику паперу й оригамі; розкриває послідовність дій під час виготовлення оригамі; володіє навичками створення за зразком найпростіших оригамі;</p> <p>має загальні уявлення про техніку витинанки; розкриває послідовність дій під час виготовлення витинанок; вміє виготовляти сніжинки, серветки, мережки технікою витинанки;</p> <p>має загальні уявлення про пластилін та його застосування; розкриває послідовність виготовлення виробів на площині з пластиліну; вміє виготовляти вироби з пластиліну за завданням учителя; володіє навичками ліплення сюжетних композицій (у парі, у групі) на задану вчителем тему;</p> <p>має загальні уявлення про культуру харчування; знає правила поведінки за столом; розуміє призначення столового посуду; володіє початковими навичками сервірування столу;</p>
--	---	---

	2	<p>Практична робота. Сервірування столу.</p> <p>Самообслуговування. Одяг. Правила догляду за одягом. Шиття. Інструменти й матеріали для шиття. Послідовність дій під час шиття. Практична робота. Пришивання гудзиків.</p>	<p>має загальні уявлення про правила догляду за одягом; називає інструменти й матеріали для шиття; знає послідовність дій під час шиття; вміє пришивати гудзики;</p>
	4	<p>Макетування. Виготовлення і оздоблення об'ємних виробів. Розмічання розгортки на аркуші в клітинку. Послідовність дій під час виготовлення й оздоблення об'ємних виробів.</p> <p>Практична робота. Виготовлення макетів (сільської хати, багатопверхового будинку тощо).</p>	<p>має загальні уявлення про виготовлення і оздоблення об'ємних виробів; знає, що таке розгортка виробу; володіє навичками розмічання розгортки; розкриває послідовність дій під час виготовлення й оздоблення об'ємних виробів; уміє виготовляти макети виробів;</p>
	6	<p>Експерсії. Ознайомлення з традиційними народними ремеслами в Україні. Експерсія до майстерні із традиційними народними ремеслами, на підприємство (до майстерні) з обробки глини, тканини. Обговорення експерсії — яку продукцію випускають, яке обладнання застосовують, які професії тамтешніх працівників та ін.</p>	<p>називає традиційні народні ремесла в Україні; має загальні уявлення про виготовлення виробів на підприємствах та в майстернях з традиційними народними ремеслами; характеризує професії людей, які працюють на підприємствах з обробки глини, тканини; знає продукцію, яку виготовляють на підприємствах та в майстернях із традиційними народними ремеслами; пояснює призначення обладнання та інструментів, які використовують фахівці; вміє проаналізувати й узагальнити результати експерсії.</p>
	2	<p>Теми бесід на уроці: «Ознайомлююся із професіями»; «Навіщо людина працює»; «Діло майстра хвалить»; «Професії моїх батьків»; «Коли я виросту...» тощо</p>	

Корекційно – розвивальна робота та очікувані результати за темами програмового матеріалу з ППН у 2 класі.

1. Розвиток зв'язного мовлення здійснюється на основі словесної характеристики об'єктів діяльності за зразком, а також при складанні словесного звіту про виконану роботу у вигляді відповідей на запитання.

2. Розвиток усвідомленого виконання практичних завдань на основі аналізу зразка виробу (закладки).
3. Розвиток мислення на основі аналізу об'єктів виготовлення щодо визначення матеріалу та частин, деталей.
4. Розвиток умінь аналізувати готові предмети, виділяючи їх частини та матеріали для з'єднання та прикріплення деталей.
5. Розвиток пам'яті на основі пригадування назв матеріалів та інструментів.
6. Розвиток координації рухів на основі розмічання та різання картону (робота з ножицями, олівцем).
7. Формування діяльності на основі корекції та розвитку координації рухів рук та дрібної моторики.
8. Розвиток просторового орієнтування на основі розташування предметів під час складання композицій.
9. Розвиток естетичного смаку на основі оздоблення предметів виготовлення.

Наприкінці року учень:

- називає предмети, вироби, матеріали, трудові операції, інструменти;
- вміє самостійно виконувати практичні завдання, керується наочними засобами (зразком, предметом, малюнком, інструкційною картою);
- аналізує предмет діяльності;
- визначає технологію виготовлення виробу;
- послідовно виконує практичне завдання;
- здійснює самоконтроль (порівнює з еталоном);
- організовує робоче місце, дотримується вимог безпеки праці з інструментами.

ТРЕТІЙ КЛАС Тематичний план

№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	Витинанка	4
2	Мозаїка	4
3	Квілінг	2
4	Оригамі	2
5	Робота із пластиліном	4
6	Комбінування природних і пластичних матеріалів	4
7	Робота з волокнами та нитками	5

8	Аплікація із тканини	6
9	Виготовлення об'ємних фігур із дроту	4
10	Бісероплетіння	4
11	Мозаїка із природних та штучних матеріалів	4
12	Декорування виробів	4
13	Самообслуговування. Культура харчування	3
14	Самообслуговування. Одяг і взуття	3
15	Виготовлення й оздоблення виробів об'ємної форми	6
16	Екскурсії	6
17	Резерв	3
	Усього:	68

№ п/п	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
1	4	Витинанка. Загальні відомості про техніку виготовлення витинанок. Послідовність робіт під час виготовлення виробів технікою витинанки. Прийоми роботи інструментом. Практична робота. Виготовлення листівок, серветок технікою витинанок.	Учень/учениця: має загальні уявлення про техніку виготовлення витинанок; розкриває послідовність дій під час виготовлення виробів технікою витинанки; володіє прийомами роботи інструментом; уміє виготовляти листівки й серветки технікою витинанки; володіє початковими навичками виготовлення виробів технікою витинанки на задану вчителем тему;
	4	Мозаїка. Торцювання (контурне). Загальні відомості про виготовлення мозаїки технікою торцювання. Основні прийоми роботи та послідовність виконання мозаїки технікою торцювання. Практична робота. Виготовлення мозаїки технікою торцювання.	має загальні уявлення про виготовлення мозаїки технікою торцювання; пояснює сутність контурного торцювання під час виготовлення мозаїки; знає основні прийоми роботи й послідовність виконання мозаїки;

	2	<p>Квілінг. Загальні відомості про техніку квілінг. Основні прийоми роботи та послідовність виготовлення виробів технікою квілінг. Практична робота. Виготовлення виробів вільної тематики технікою квілінг.</p>	<p>володіє початковими навичками виготовлення контурної мозаїки технікою торцювання; має загальні уявлення про виготовлення аплікацій технікою квілінг; розкриває загальні відомості про техніку квілінг; знає основні прийоми роботи й послідовність виготовлення виробів технікою квілінг; володіє початковими навичками виготовлення виробів технікою квілінг;</p>
	2	<p>Оригамі. Виготовлення об'ємних виробів технікою оригамі. Інструменти і пристосування для роботи в техніці оригамі. Практична робота. Створення об'ємних виробів технікою оригамі (квіти, фігурки звірів, птахів та ін.).</p>	<p>має загальні уявлення про виготовлення об'ємних виробів технікою оригамі; називає інструменти і пристосування для роботи в техніці оригамі; вміє створювати об'ємні вироби технікою оригамі;</p>
	4	<p>Робота із пластиліном. Вироби об'ємної форми. Рельєф. Барельєф. Об'ємна фігура. Послідовність виготовлення об'ємних виробів із пластиліну. Практична робота. Виготовлення із пластиліну барельєфних форм.</p>	<p>має загальні уявлення про вироби об'ємної форми; пояснює, що таке рельєф і барельєф; розкриває послідовність виготовлення об'ємних виробів із пластиліну; вміє виготовляти з пластиліну барельєфні форми; володіє початковими навичками виготовлення із пластиліну об'ємних сюжетних композицій за вибором учителя;</p>
	4	<p>Виготовлення із пластиліну об'ємних сюжетних композицій за вибором учителя. Комбінування природних і пластичних матеріалів. Послідовність дій під час виготовлення виробів із природних матеріалів і пластиліну. Практична робота. Виготовлення виробів із природних матеріалів та пластиліну.</p>	<p>має загальні уявлення про комбінування природних і пластичних матеріалів у виробах; розкриває послідовність дій під час виготовлення виробів із природних матеріалів і пластиліну; вміє виготовляти вироби із природних матеріалів та пластиліну;</p>
		<p>Робота з текстильними волокнами та нитками. Властивості текстильних волокон та ниток. Особливості з'єднання та правила різання текстильних ниток і волокон. Практична робота. Виготовлення іграшок з ниток.</p>	<p>має загальні уявлення про роботу з текстильними волокнами та нитками; знає властивості текстильних волокон та ниток; розкриває особливості з'єднання та правила різання текстильних</p>

	5	<p>Аплікація з тканини. Види та властивості тканин. Використання тканин. Прийоми різання тканини та особливості її з'єднання з папером. Безпека праці. Практична робота. Виготовлення аплікацій з використанням тканини.</p>	<p>ниток і волокон; уміє виготовляти аплікації з ниток на площині; знає види та властивості тканин; має загальні уявлення про використання тканин; розкриває особливості різання тканини та її з'єднання з папером; вміє виготовляти аплікації з використанням тканини;</p>
	6	<p>Виготовлення об'ємних фігур із дроту. Прийоми роботи з м'яким дротом (одножильний дріт), його загинання при конструюванні виробів. Вимірювання заготовок необхідної довжини та різання. Скручування дроту. Практична робота. Виготовлення із дроту виробів технікою вигинання та скручування (силуетів тварин, людей, птахів та ін.).</p>	<p>має загальні уявлення про виготовлення об'ємних фігур із дроту; знає прийоми роботи з м'яким одножильним мідним дротом; володіє навичками вимірювання, загинання, скручування та різання дроту; вміє виготовляти з дроту вироби технікою вигинання та скручування;</p>
	4	<p>Бісероплетіння. Особливості виготовлення виробів із бісеру. Матеріали для бісероплетіння. Послідовність виконання операцій нанизування бісеру на основу. Практична робота. Виготовлення плоских виробів (намиста, ланцюжки тощо) технікою нанизування бісеру.</p>	<p>має загальні уявлення про бісероплетіння; називає матеріали для бісероплетіння; знає особливості виготовлення виробів із бісеру; розкриває послідовність дій під час виготовлення виробів технікою бісероплетіння; вміє виготовляти плоскі вироби технікою бісероплетіння;</p>
	4	<p>Мозаїка із природних і штучних матеріалів. Основні прийоми та послідовність виготовлення мозаїки із природних та штучних матеріалів. Практична робота. Створення мозаїки із природних і штучних матеріалів.</p>	<p>має загальні уявлення про мозаїку із природних і штучних матеріалів; знає основні прийоми та послідовність виготовлення мозаїки із природних і штучних матеріалів; уміє створювати мозаїку із природних і штучних матеріалів;</p>
	4	<p>Декорування виробів. Способи декорування виробів. Орнамент. Писанка як один із символів України. Декорування писанок. Практична робота. Виготовлення аплікацій писанки відомими техніками. Декорування писанки.</p>	<p>має загальні уявлення про декорування виробів; називає способи декорування виробів; знає, що таке орнамент; характеризує писанку як один із символів України; розкриває послідовність дій під час декорування писанок; уміє виготовляти аплікації писанки відомими техніками; володіє початковими навичками декорування писанки;</p>

6	4	<p>Самообслуговування. Культура харчування. Правила поведінки за столом. Сервірування святкового столу. Складання серветок. Практична робота. Складання серветок для сервірування святкового столу (свічка, парус тощо).</p> <p>Самообслуговування. Одяг і взуття. Оздоблення одягу та взуття. Вишивка. Інструменти та матеріали для вишивки. Послідовність оздоблення виробів вишивкою. Практична робота. Виготовлення найпростішого виду мережки.</p>	<p>має загальні уявлення про культуру харчування; знає правила поведінки за столом; розуміє специфіку сервірування святкового столу; розкриває послідовність складання серветок; вміє складати серветки для святкового столу;</p>
	3	<p>Виготовлення й оздоблення виробів об'ємної форми. Виготовлення об'ємних виробів з коробок, упаковок та самостійно виготовлених об'ємних деталей. Оздоблення виготовлених виробів відомими техніками та матеріалами.</p> <p>Практична робота. Виготовлення й оздоблення виробів об'ємної форми (транспортних засобів, будинків та інших іграшок).</p>	<p>має загальні уявлення про оздоблення одягу та взуття; знає, що таке вишивка; називає інструменти й матеріали для вишивки; розкриває послідовність оздоблення виробів вишивкою; вміє виготовляти мережки;</p>
	3	<p>Експерсії. Експерсії до шкільної майстерні, присадибної ділянки, на виробництво, в державну або приватну організацію. Ознайомлення (без входу до небезпечної зони) та фіксація засобами відео- та фототехніки виробничої діяльності працівників підприємства, спостереження на відстані, дозволений правилами безпеки життя, за дією транспортних засобів і механізмів. Обговорення результатів експерсії.</p>	<p>має загальні уявлення про виготовлення й оздоблення виробів об'ємної форми; знає специфіку виготовлення виробів об'ємної форми з коробок, упаковок та самостійно виготовлених об'ємних деталей; розкриває послідовність дій під час виготовлення та оздоблення виробів відомими техніками та матеріалами; вміє виготовляти й оздоблювати вироби об'ємної форми;</p>
	6		<p>має загальні уявлення про діяльність старшокласників у майстерні і на присадибній ділянці, людини на виробництві у державному або приватному секторі; називає зміст, умови, засоби та результати праці професії батьків; вміє проаналізувати й узагальнити результати експерсії.</p>

**Корекційно – розвіткова робота та очікувані результати
за темами програмового матеріалу з ППН у 3 класі.**

1. Формування у дітей узагальненості, усвідомленості, самостійності, стійкості розумової діяльності та індивідуального її способу на основі опанування трудової діяльності.
2. Корегування уявлення дітей про оточуючий світ, розвиток мислення, пам'яті, волі, сенсомоторної сфери.
3. Корегування функції мислення, розширення асоціативних зв'язків, розвиток сприймання, уявлення, просторової орієнтації, дотикових відчуттів.
4. Позитивний вплив на стан здоров'я, фізичний розвиток, координованість і пластичність рухів, зміцнення кісткової і м'язової системи, формування постави.
5. Розвиток творчих здібностей, нахилів учнів та формування художнього смаку.
6. Опанування конкретних уявлень про величину, форму, об'єм, колір, вагу та інші властивості матеріалів.
7. Виховання навичок колективної праці, почуття взаємодопомоги і взаємовиручки.
8. Виховання готовності до майбутньої трудової діяльності.
9. Розвиток комунікативності, енергійності, інтенсивності діяльності, розширення досвіду спільної праці.
10. Набуття навичок культури праці, привчання обирати правильну робочу позу, регулювати робочі зусилля, засвоювати найпростіші прийоми обробки матеріалів елементарними ручними інструментами (ножиці, ніж, голка, шило, лінійка, циркуль).
11. Формування вміння знаходити і розміщувати предмети за словесним описом учителя, за зразком, за схемою.
12. Формування умінь аналізувати зразки виробу, планувати хід виконання трудових завдань, порівнювати виготовлений виріб зі зразком, робити найпростіші розрахунки, визначати послідовність трудових операцій.
13. Конкретизація загальноосвітніх знань, розширення кругозору молодших школярів.
14. Розширення й поглиблення знань учнів з мови, математики, малювання, збагачення їх лексики.
15. Виховання працелюбства, дисциплінованості, формування моральних якостей і переконань, особистості в цілому.
16. Виконання різних доручень.

Наприкінці року учень:

- визначає необхідні для роботи матеріали і інструменти;
- організовує робоче місце, дотримуючись вимог безпеки праці з інструментами;
- звітує про виконану роботу паралельно з виготовленням виробу та після його завершення;
- описує усно зміст аплікації, макету;
- знає назви предметів, виробів, матеріалів, трудових операцій, інструментів;
- виконує самостійно практичні завдання, керуючись наочними засобами (зразком, малюнком, предметом, за наслідуванням та інструкціями вчителя);
- складає поопераційний план виготовлення виробу;
- виконує обов'язки маленького вчителя;

- знає основні прийоми роботи з різними матеріалами;
- виконує роботу за даним планом, словесним описом або оповіданням;
- дає відповіді на запитання, користуючись знайомими словами і синтаксичними конструкціями;
- звертається із запитанням, проханням, пропозицією до вчителя, однокласника;
- співвідносить слова з малюнками, предметами, діями;
- оцінює власну роботу і роботу товаришів;
- слухо-зоро-вібраційно сприймає мовленнєвий матеріал;
- називає предмети, дії, ознаки предметів;
- усвідомлює зміст прочитаного, орієнтуючись на знайомі слова і синтаксичні конструкції;
- розуміє репліки співрозмовника та ставить запитання до вчителя, однокласника та іншого співрозмовника.
- має загальні уявлення про діяльність старшокласників у майстерні і на присадибній ділянці, людини на виробництві у державному або приватному секторі;
- називає зміст, умови, засоби та результати праці професії батьків;
- уміє проаналізувати й узагальнити результати екскурсії.

ЧЕТВЕРТИЙ КЛАС
Тематичний план

№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин
1	Конструювання рухомих моделей із картону та паперу	6
2	Сюжетна витинанка	4
3	Оригамі	6
4	Виготовлення штучних квітів об'ємної форми	2
5	Колаж	2
6	Робота із пластиліном	4
7	Бісероплетіння	6
8	Робота із сучасними штучними матеріалами	4
9	Плетіння	2
10	Вишивання	6
11	Об'ємна аплікація із тканини та гудзиків	6
12	Об'ємні фігури із дроту	3

13	Декоративне панно	2
14	Художнє оздоблення та дизайн	4
15	Самообслуговування. Одяг і взуття	3
16	Пап'є-маше	2
17	Експерсії	2
18	Резерв	4
	Усього:	68

№ п/п	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
1	6	Конструювання рухомих моделей із картону та паперу. Загальні відомості про способи виготовлення рухомих моделей із паперу і картону. Практична робота. Виготовлення виробів відомими техніками на вибір учні Виготовлення паперових моделей із рухомими деталями.	Учень/учениця: має загальні уявлення про конструювання рухомих моделей із картону та паперу; знає способи виготовлення рухомих моделей із паперу та картону.
	4	Сюжетна витинанка. Уявлення про особливості сюжетних витинанок різних регіонів України. Послідовність виготовлення виробів технікою витинанки. Практична робота. Виготовлення композицій силуетів героїв казок технікою витинанки.	вміє обирати та виготовляти вироби відомими техніками; володіє початковими навичками виготовлення паперових моделей із рухомими деталями; знає, що таке сюжетна витинанка; має загальні уявлення про особливості сюжетних витинанок різних регіонів України; розкриває послідовність виготовлення виробів технікою витинанки; вміє виготовляти вироби технікою витинанки;
	6	Оригамі. Створення об'ємних фігур технікою оригамі за зразком. Доповнення оригамі додатковими елементами та оздоблення за власним задумом. Практична робота. Створення об'ємних фігур технікою оригамі (жабка, журавлик тощо) з елементами творчості.	знає, що таке оригамі; розкриває послідовність виготовлення об'ємних фігур технікою оригамі; вміє доповнити оригамі додатковими елементами та оздобити за власним задумом; володіє початковими навичками створення об'ємних фігур технікою оригамі з елементами творчості;

	2	<p>Виготовлення штучних квітів об'ємної форми. Послідовність виготовлення штучних квітів об'ємної форми. Способи кріплення елементів.</p> <p>Практична робота. Виготовлення листівок, квітів об'ємної форми.</p>	<p>має загальні уявлення про виготовлення штучних квітів об'ємної форми;</p> <p>розкриває послідовність дій під час виготовлення штучних квітів об'ємної форми;</p> <p>знає способи кріплення елементів виробу;</p> <p>вміє виготовляти вироби об'ємної форми;</p>
	2	<p>Колаж. Поняття про колаж. Комбінування різноманітних матеріалів для створення композиції-колажу.</p> <p>Практична робота. Виготовлення сюжетної композиції-колажу за власним задумом.</p>	<p>має загальні уявлення про колаж;</p> <p>розкриває специфіку комбінування різноманітних матеріалів для створення композицій-колажів;</p> <p>уміє виготовляти сюжетні композиції-колажі за власним задумом;</p>
	4	<p>Робота з пластиліном. Послідовність виготовлення виробів об'ємної форми з пластиліну за власним задумом.</p> <p>Практична робота.</p> <p>Виготовлення з пластиліну об'ємних фігур тварин, казкових героїв з творчим доповненням. Створення колективних композицій із виготовлених виробів запропонованої вчителем тематики.</p>	<p>має загальні уявлення про виготовлення виробів із пластиліну;</p> <p>розкриває послідовність виготовлення виробів об'ємної форми із пластиліну за власним задумом;</p> <p>уміє виготовляти із пластиліну об'ємні фігури і творчо доповнювати їх;</p> <p>володіє навичками створення колективних композицій із виготовлених виробів;</p>
	6	<p>Бісероплетіння. Послідовність виготовлення об'ємних виробів технікою бісероплетіння.</p> <p>Практична робота. Виготовлення об'ємних виробів із бісеру (квітів, тваринок, ялинкових прикрас тощо).</p>	<p>має загальні уявлення про бісероплетіння;</p> <p>розкриває послідовність дій під час виготовлення об'ємних виробів технікою бісероплетіння;</p> <p>вміє виготовляти об'ємні вироби з бісеру;</p>
	4	<p>Робота з сучасними штучними матеріалами. Властивості штучних матеріалів: пластик, поролон, синтепон, вата. Послідовність виготовлення простих виробів із використанням пластику, поролону, синтепону, вати.</p> <p>Практична робота. Виготовлення виробів із сучасних штучних матеріалів.</p>	<p>знає властивості штучних матеріалів (пластику, поролону, синтепону, вати);</p> <p>має загальні уявлення про виготовлення виробів із сучасних штучних матеріалів;</p> <p>знає послідовність виготовлення простих виробів із пластику, поролону, синтепону та вати;</p> <p>вміє виготовляти вироби із сучасних штучних матеріалів;</p> <p>має загальні уявлення про плетіння виробів;</p>

	<p>2 Плетіння. Способи плетіння зі стрічок, товстих ниток, шнурів. Основні прийоми роботи та послідовність виготовлення виробів технікою плетіння. Практична робота. Виготовлення виробів (ляльки-мотанки, закладок, сувенірів тощо) технікою плетіння.</p> <p>6 Вишивання. Оздоблення виробів технікою вишивки. Основні прийоми роботи технікою вишивки. Витягування нитки з основи. Шов уперед голкою. Шов назад голкою. Послідовність виготовлення виробів технікою вишивки. Практична робота. Оздоблення виробів (серветки, носової хустинки) технікою вишивки.</p> <p>6 Об'ємна аплікація з тканини та гудзиків. Послідовність виготовлення об'ємної аплікації на тканині з використанням гудзиків. Пришивання гудзиків. Практична робота. Виготовлення об'ємних виробів (картин, листівок, сюжетів українських народних казок тощо). Виготовлення найпростішої м'якої іграшки.</p> <p>3 Об'ємні фігури із дроту. М'який (одножильний) дріт. Властивості дроту. Згинання дроту. Закручування дроту на циліндричну основу. Послідовність виготовлення об'ємних виробів із дроту. Практична робота. Виготовлення об'ємних виробів (образів людей, звірів, технічних засобів тощо) із дроту.</p> <p>Декоративне панно. Послідовність виготовлення декоративних</p>	<p>називає способи плетіння зі стрічок, товстих ниток, шнурів; знає основні прийоми роботи та послідовність виготовлення виробів технікою плетіння; вміє виготовляти вироби технікою плетіння;</p> <p>має загальні уявлення про оздоблення виробів технікою вишивки;</p> <p>називає основні прийоми роботи в техніці вишивки; знає, як витягувати нитки з основи; вміє виконувати шов уперед голкою та шов назад голкою; розкриває послідовність виготовлення виробів технікою вишивки;</p> <p>володіє початковими навичками оздоблення виробів технікою вишивки;</p> <p>має загальні уявлення про об'ємну аплікацію із тканини та гудзиків; пояснює послідовність виготовлення об'ємної аплікації на тканині з використанням гудзиків; знає, як пришивати гудзики; вміє виготовляти об'ємні аплікації на тканині з використанням гудзиків;</p> <p>володіє навичками виготовлення найпростішої м'якої іграшки; має загальні уявлення про виготовлення об'ємних фігур із дроту;</p> <p>характеризує властивості м'якого одножильного дроту; знає, як згинати та закручувати дріт на циліндричну основу; розкриває послідовність виготовлення об'ємних виробів із дроту; вміє виготовляти об'ємні вироби із дроту;</p> <p>має загальні уявлення про декоративне панно; пояснює послідовність виготовлення декоративних панно; знає способи з'єднання деталей об'ємних виробів;</p>
--	--	--

	2	<p>панно. Способи з'єднання деталей (пластилін, клей) об'ємних виробів.</p> <p>Практична робота. Виготовлення декоративного панно (парне, групове) за власним задумом.</p>	<p>уміє працювати в парі, у групі під час виготовлення декоративного панно;</p> <p>володіє початковими навичками виготовлення декоративного панно за власним задумом;</p>
	4	<p>Художнє оздоблення та дизайн. Декорування створених виробів раніше засвоєними техніками та відомими матеріалами.</p> <p>Практична робота. Виготовлення декоративних виробів.</p>	<p>розуміє значення художнього оздоблення та дизайну;</p> <p>має загальні уявлення про декорування виробів;</p> <p>називає техніки та матеріали для декорування виробів;</p> <p>уміє виготовляти декоративні вироби;</p>
	3	<p>Самообслуговування. Одяг і взуття. Моделювання одягу. Послідовність створення і декорування одягу та взуття.</p> <p>Практична робота. Створення і декорування моделей одягу і взуття з паперу та картону.</p>	<p>має загальні уявлення про одяг і взуття;</p> <p>пояснює послідовність створення і декорування одягу та взуття;</p> <p>володіє початковими навичками створення і декорування моделей одягу та взуття з паперу та картону;</p>
	2	<p>Пап'є-маше. Ознайомлення з технікою пап'є-маше. Послідовність виготовлення виробів технікою пап'є-маше.</p> <p>Практична робота. Виготовлення декоративної тарілочки (попарне, групове, колективне) за вибором учителя.</p>	<p>має загальні уявлення про техніку пап'є-маше;</p> <p>знає послідовність виготовлення виробів технікою пап'є-маше;</p> <p>вміє працювати в парі та у групі під час виготовлення виробів технікою пап'є-маше;</p> <p>володіє початковими навичками виготовлення декоративних виробів технікою пап'є-маше;</p>
	2	<p>Екскурсії. Екскурсії до промислових підприємств, організацій та об'єктів торгівлі (без входу до небезпечної зони). Ознайомлення з обладнанням, організацією праці та продукцією. Спостереження за роботою спеціалістів. Обговорення результатів екскурсії.</p> <p>Теми бесід на уроці: «Калейдоскоп професій»; «Підприємства нашого міста (селища)»; «Чи знаєш ти ціну праці?»</p>	<p>має уявлення про професії у державному та приватному секторі, у сфері надання послуг і в торгівлі;</p> <p>називає зміст, засоби та результати праці людини в різних сферах професійної діяльності;</p> <p>вміє проаналізувати, узагальнити і представити результати екскурсії;</p> <p>володіє навичками індивідуальної, парної та групової роботи.</p>

--	--	--	--

**Корекційно – розвиткова робота та очікувані результати
за темами програмового матеріалу з ППН у 4 класі.**

1. Удосконалення навичок роботи з ножицями і клеєм.
2. Навчання словесного аналізу виконаної роботи з використанням усних та письмових інструкцій.
3. Формування комунікативних умінь та навичок на матеріалах інструкцій, планів виконання виробів, схем.
4. Самостійне та колективне виконання робіт.
5. Формування конструкторських здібностей.
6. Розвиток художньо – естетичних здібностей, фантазії, уміння творчо використовувати матеріали.
7. Навчання словесного аналізу виконаної роботи з використанням усних та письмових інструкцій.
8. Робота над вдосконаленням навичок створення об’ємних фігур через їх співвідношення з технологічною картою або технічним кресленням.
9. Формування уміння та навичок встановлювати просторові, причинно – наслідкові зв’язки.
10. Розвиток конструктивного мислення, потреби поетапної реалізації творчого задуму.
11. Навчання способом «витягування» з цілого шматка і «примазування» деталей до основи.
12. Опанування особливостей стильової єдності одягу з використанням галантерейних та ювелірних виробів в Україні.
13. Відтворення техніки бісероплетіння по наслідуванню та за схемою.
14. Робота над вдосконаленням техніки вишивки хрестиком.
15. Емоційна реакція на прикраси, виявлення інтересу до народних традицій.
16. Розвиток уявлення про етнодизайн та його різновиди.
17. Орієнтування у предметному світі.
18. Сприймання і сполучення різних предметів за функціональним призначенням, розуміння повідомлення.
19. Конкретизація словника.
20. Формування здатності до аналізу та узагальнення кінцевого результату роботи на уроці.
21. Активізація емоційного розвитку.
22. Виховання позитивного ставлення до праці, елементів в самостійності в життєдіяльності.

Наприкінці року учень:

- використовує збережені аналізатори (залишковий слух, та ін.) під час виконання всіх завдань;
- називає (показувати жестами, добирати таблички) правила роботи ручними інструментами, які застосовуються при виготовляє об’ємних виробів із картону, з пластиліну, з бісеру;

- називає (показувати жестами, добирати таблички) основні частини виробів, послідовність їх складання з допомогою вчителя;
- складає разом з учителем план виготовлення окремих виробів, визначати найбільш раціональні способи розкрою матеріалу, прийоми з'єднання деталей між собою;
- обробляє вироби та їх деталі за допомогою ручних інструментів і пристосувань;
- планує роботу з допомогою вчителя: визначати розміри предметів, добирати необхідний матеріал, робочі і вимірювальні інструменти;
- звітує про виконану роботу;
- визначає послідовність виготовлення виробів за запитаннями;
- виконує вчасно роботи;
- оцінює якість виробу;
- має поняття про виконання операцій процесу прання чистки одягу та взуття;
- вміє економно витрачати матеріали;
- дбайливо ставиться до обладнання, інструментів.